

ЗАТВЕРДЖУЮ
Фізична особа підприємець
Фоміна **Т.А. Фоміна**
09.10.2026 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Керівник
закладу освіти: стратегічне управління, забезпечення якості та
організація освітнього процесу»

Розробник(и): ФОП Фоміна Тетяна Андріївна ЄДРПОУ 2173608966

Рецензент(и): Фізична особа підприємець Т.А. Фоміна

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Автономія закладу освіти означає, що стратегія розвитку, якість навчання, кадрова політика, бюджет і безпека тепер залежать від управлінських рішень директора та його команди, а не від інструкцій згори. Інституційний аудит оцінює саме управлінські процеси: чи є стратегія, чи працює внутрішня система якості, чи вмотивований колектив, чи безпечне середовище. Програма розроблена для керівника як для менеджера освіти: стратегічне і операційне управління, дані для рішень, розвиток команди, комунікація з громадою, а також організація загальношкільних процесів, за які відповідають педагог-організатор і бібліотекар.

Цільова група: Керівники закладів загальної середньої освіти та їхні заступники, керівники методичних об'єднань і структурних підрозділів, педагоги-організатори, бібліотекарі, відповідальні за охорону праці, педагогічні працівники кадрового резерву на керівні посади.

Професійний стандарт: «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» (2021); для педагогів-організаторів і бібліотекарів - «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024)

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- розвиток управлінської компетентності (для керівників закладів освіти, науково-методичних установ та їхніх заступників)
- формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України «Про освіту»
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Програма реалізується

дистанційно. Теми побудовані як управлінські модулі: проблема керівника, нормативна рамка, інструменти рішення (стратегія, положення, показники, алгоритм), приклад із практики закладів, самостійна робота та підсумкове завдання. Програма має модульну структуру: модулі відповідають напрямам підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Розвиток управлінської компетентності керівників закладів освіти та педагогів, які організовують загальношкільні процеси: стратегічне планування, внутрішня система забезпечення якості, управління персоналом і ресурсами, безпека, цифрове адміністрування та партнерство з громадою.

Завдання підвищення кваліфікації:

- опанувати стратегічне планування розвитку закладу освіти: аналіз, цілі, показники, звітування перед засновником і громадою
- розбудувати внутрішню систему забезпечення якості освіти та підготувати заклад до інституційного аудиту
- освоїти управління персоналом: добір, навантаження, мотивація, професійний розвиток, профілактика вигорання і конфліктів
- опанувати організацію безпечного освітнього середовища, охорони праці та цивільного захисту на рівні керівника
- освоїти цифрове адміністрування закладу, електронні системи обліку, роботу з даними для управлінських рішень
- організувати загальношкільні процеси: виховну роботу, учнівське самоврядування, бібліотеку як інформаційний центр, взаємодію з батьками і громадою

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- стратегічна управлінська компетентність
- компетентність забезпечення якості освіти
- компетентність управління персоналом і лідерство
- нормативно-правова та фінансово-господарська компетентність
- здатність до організації безпечного освітнього середовища
- інформаційно-цифрова компетентність керівника
- компетентність партнерства з громадою

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Керівники та їхні команди зможуть розробляти і реалізовувати стратегію закладу, вибудовувати внутрішню систему якості та проходити аудит, управляти персоналом і ресурсами, забезпечувати безпеку, використовувати дані і цифрові системи для рішень та організовувати виховну, бібліотечну і громадську взаємодію.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проектній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЕКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модулі плану відповідають напрямам: директор і заступник директора, педагог-організатор, бібліотекар, охорона праці, загальні питання освітнього процесу, професійна майстерність учителя. Тема модуля є окремим освітнім компонентом обсягом від 2 до 30 годин; слухач обирає теми під свою посаду, проходити всі теми не обов'язково.

Перелік тем модулів не є вичерпним: суб'єкт підвищення кваліфікації поповнює його новими темами, які включаються до модуля відповідного напрямку. Перелік у цьому документі наведено станом на 09.10.2026; актуальна редакція розміщується в розділі «Важливі документи» програми на платформі «Вектор» і оновлюється в міру поповнення.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Директор/Заступник директора	2	1	1-29	2-30
2	Педагог-організатор	2	1	1-29	2-30
3	Бібліотекар	2	1	1-29	2-30
4	Загальні теми	37	1	1-29	2-30
5	Вчитель	7	1	1-29	2-30
6	Загальні питання освітнього процесу (конференції)	1	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	51			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Директор/Заступник директора (2 тем)

1. Укриття та правила поведінки учнів під час небезпеки у ЗЗСО.
2. Особливості організації освітнього процесу в ЗЗСО у воєнний час.

Модуль 2. Педагог-організатор (2 тем)

1. Школа довіри: як педагогу-організатору створити безпечний простір для відвертого діалогу з підлітками.
2. Медіація та інтерактив у роботі педагога-організатора з правоосвіти підлітків і молоді

Модуль 3. Бібліотекар (2 тем)

1. Бібліотека для покоління онлайн: нові підходи до популяризації читання.
2. Популяризація читання серед молоді: роль молодіжної бібліотеки.

Модуль 4. Загальні теми (37 тем)

1. Дискусія, джерело, аргумент: розумова робота у 9 класі НУШ
2. Професійний розвиток учителя на старті навчального року: компетентності, європейські орієнтири та підтримка кожного учня. НУШ
3. Стратегії особистісного розвитку учителя Нової української школи
4. Особистісний розвиток педагога в умовах НУШ.
5. Гнучка освіта: адаптація до сучасних реалій
6. Освітня екосистема: партнерство заради майбутнього
7. Сила освіти: натхнення і розвиток
8. Школа компетентностей: інклюзія, стійкість, європейські цінності
9. Вектори розвитку НУШ в сучасних умовах
10. Трансформація освіти: виклики та перспективи
11. Стратегії особистісного розвитку педагога в умовах сучасної освіти.
12. Створення ефективних тестових запитань для Moodle за допомогою MS Word: Покрокова інструкція для педагогів
13. Штучний інтелект у школі: Як використати сучасні технології для зменшення освітніх розривів.
14. Інтерес до знань: роль самостійної роботи та малих груп у розвитку пізнавальної активності учнів
15. Створення тестових запитань для середовища Moodle з використанням шаблону MS Word
16. Розвиток епістемічного інтересу під час персоналізованого, самостійного навчання і навчання у малих групах змінного складу
17. Педагогічна майстерність учителя Нової української школи
18. Методичний портфель для вчительства
19. Професійний розвиток учителів НУШ в умовах сучасних викликів.

20. Резильєнтність педагога під час війни
21. Стратегії організації навчального процесу в кризових умовах: сервіси, психологія, підтримка
22. Застосування dogme/unplugged teaching під час викладання предмету Здоров'я, безпека та добробут
23. Перевернуте навчання. Технології покращення якості освітнього процесу.
24. Застосування dogme/unplugged teaching під час викладання УСІХ навчальних дисциплін.
25. Стресостійкість педагога в умовах війни. Небезпека, діагностика та рекомендації.
26. Практичні моделі навчання в умовах Воєнного стану.
27. Як працювати з різноманітним досвідом учнів у групі чи класі
28. Емоції війни: як впоратися зі стресом.
29. Позитивна Педагогіка. Розвиток комунікативної компетентності вчителя.
30. Якісний навчальний простір. Методика СОУП офлайн і онлайн.
31. Робота заступника директора. Сертифікація педагогічних працівників.
32. Комунікативна компетентність вчителя. Розвиток критичного мислення учнів
33. Розвиток креативного мислення учнів через впровадження моделі ООН.
34. Види залежностей у покоління 'Зумерів'. Методи їх подолання.
35. Управління освітнім процесом в школі в умовах пандемії.
36. Робимо урок цікавим. Лайфхаки
37. Методи засвоєння інформації. Підвищення компетентностей вчителя.

Модуль 5. Вчитель (7 тем)

1. Один клас — різні навчальні маршрути: як працювати з неоднорідною групою.
2. Маршрутна карта навчання як інструмент адаптації матеріалу на уроці
3. Таємниці ефективного фідбеку: як слово вчителя змінює мотивацію.
4. Інтерактивні методи оцінювання: поєднання опитування, анкет та ігор для формувального оцінювання.
5. Від опитування до гри: як комбінувати SurveyMonkey, Typeform і Baamboozle для різних типів уроків
6. Механізми та інструменти подолання освітніх втрат здобувачів ЗЗСО
7. Ресурсний стан та методи попередження виснаження педагога. Як надихатися та надихати учнів.

Модуль 6. Загальні питання освітнього процесу (конференції) (1 тем)

1. Застосування dogme/unplugged teaching під час викладання географії

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Директор/Заступник директора

Мета модуля: Формування управлінської спроможності керівників для сталого розвитку закладу освіти.

Завдання модуля:

- Опанування навичок проєктного менеджменту та фандрейзингу
- Управління змінами та розвиток професійної спільноти вчителів
- Правові аспекти автономії закладу освіти та відповідальність
- Цифровізація управління та комунікацій у закладі

Модуль 2. Педагог-організатор

Мета модуля: Удосконалення професійних навичок щодо активізації учнівського потенціалу та організації дозвілля.

Завдання модуля:

- Опанування інструментів проєктного менеджменту в школі
- Методика розвитку лідерських якостей учнівського самоврядування
- Організація масових заходів у новому форматі (онлайн та офлайн)
- Використання ігрових технологій у виховній роботі

Модуль 3. Бібліотекар

Мета модуля: Трансформація шкільної бібліотеки в сучасний центр інформації та дозвілля.

Завдання модуля:

- Вивчення цифрових інструментів для бібліотечної справи
- Методика проведення книжкових промоакцій та челенджів
- Основи медіаграмотності та критичного оцінювання джерел
- Організація бібліотечного простору як зони коворкінгу

Модуль 4. Загальні теми

Мета модуля: Комплексне підвищення загальнопрофесійних компетенцій педагогів для покращення якості освіти.

Завдання модуля:

- Розвиток навичок ефективної комунікації та запобігання конфліктам
- Опанування інструментів особистої ефективності та планування
- Вивчення етичних засад взаємодії в освітній спільноті
- Цифрова безпека та гігієна в професійній діяльності

Модуль 5. Вчитель

Мета модуля: Системна підтримка професійного та особистісного розвитку педагогічних працівників.

Завдання модуля:

- Опанування методів збереження ресурсності та ментального здоров'я
- Розвиток навичок публічного виступу та ораторського мистецтва
- Вивчення інструментів створення особистого професійного бренду
- Формування потреби в безперервному навчанні протягом життя

Модуль 6. Загальні питання освітнього процесу (конференції)

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи : методичні рекомендації / Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. - К., 2019. - 47 с.
2. Андрющенко О.О. Сутність феномену «рефлексивні вміння педагога». Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній

школах. Запоріжжя, 2016. Вип. 51 (104). С. 67-73.

3. Андрющенко Т.К. Розвиток рефлексивної компетентності педагога: теорія і практика. Наук.-метод. посібник. Черкаси : КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР», 2022. 72 с.
4. Бурдун В.М. Стратегічне планування. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П.Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
5. Від керівника до лідера : практичні поради для 57 директорів шкіл та керівників відділів освіти / Анна Уварова, Поліна Гоч. - Київ : Центр інноваційної освіти «Про.Світ», 2019. - 60 с. - URL : <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12,2019.pdf>
6. Денисенко О. Накази з кадрових питань : оформляємо без помилок І Олександр Денисенко // Практика управління закладом освіти. -2022. - № 1. - URL: <https://rn.edirshkoly.mcfr.ua/945958?forccDeviceTypec^I>
7. Євтух М. Б., Пінковська Е. А., Черкашина Т. В. Методики особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності на засадах самопізнання : навч.-метод. посіб. : для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2015. 400 с.
8. Калошин В.Ф. До навчання творчого мислення. Управління школою : основа професійного зростання. 2015. № 19-21. С. 68-73.
9. Кальчева О.Ю., Місяк О.К. Методичний посібник до програми «Управління гнівом». Київ, 2015. 60 с.
10. Керівництво з проведення інтерв'їв та суперв'їзій / автор-упорядник Т. Артеменко. Черкаси, КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2021. 42 с. URL: <https://cutt.ly/dEUkz1u>
11. Клокар Н. І. Освітній кластер як альтернативна модель професійного розвитку керівників закладів освіти. Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 6 (35). С. 94-109.
12. Ковбасюк Ю. В. Державне управління : підручник : у 2 т. Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
13. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 284 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2250.pdf>
14. Лоулер Е. та ін. Мотиваційний менеджмент: теоретичний аспект. Київ, 2017. 160 с.
15. Лютко О. М. Запровадження мотиваційного менеджменту в закладі освіти / О. М. Лютко. - Рівне : РОІГПО, 2018. - 180 с.
16. Меморандум співпраці між усіма учасниками освітнього процесу: педагогами, учнями та батьками. URL: <https://bit.ly/3zxHqYt>
17. Менеджмент освітньої організації. Харків : ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
18. Менеджмент та маркетинг в сучасних освітніх організаціях: колект. навч. посіб. / Авт. колектив: за ред. З.В. Рябової. - Київ : НАПН України, Ун-т менедж. освіти, 2021.-273 с.
19. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. Український педагогічний журнал. 2016. № 4. С.36 – 42.
20. Освітнє лідерство : від теорії до практики : монографія / За наук. рсд. В. Р. Міляєвої ; Київський університет імені Бориса Грінченка [Електронне видання]. - Київ ; Кривий Ріг : вид. Р. А. Козлова, 2021. -296 с.
21. Пішун С.Г. Позитивний ресурс власного «Я» в координатах професійної діяльності майбутнього педагога. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2019. Вип. 32. С. 367-372.
22. Половенко О. В. Безперервна освіта педагога за індивідуальною освітньою траєкторією : навчально-методичний посібник / О. В. Половенко, Л. М. Кірішко. - Кропивницький, 2018. - 60 с.
23. Поспелова Т. Розвиток лідерського потенціалу керівника закладу середньої освіти : навч. посіб. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 36 с.

24. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 672 «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/672-2020-%D0%BF#Text>
25. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
26. Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту : Постанова КМУ від 27.09.2017 №733. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>
27. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти : наказ МОН від 12.10.2022 № 905. URL: <https://bit.ly/3vgA4Fe>
28. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації новопризначених керівників закладів загальної середньої освіти : наказ МОН від 16.09.2022 № 817. URL: <https://bit.ly/3jkPBkS>
29. Професійний стандарт за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf
30. Пшенична Л. В. Керівник навчального закладу : навч. посіб. І Л. В. Пшенична. - Суми : вид-во «СумДПУ імені А. С. Макаренка», 2016. - 520 с.
31. Романовський О.Г., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В. Теорія і практика формування лідера: навч. посіб. Харків, 2017. 100 с
32. Романовський О.Г., Михайличенко В.Є., Грень Л.М. Педагогіка лідерства: монографія. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 450 с.
33. Рябова З. В. Наукові основи маркетингового управління в освіті: монографія. Київ : Пед. думка, 2013. 268 с.
34. Самооцінювання закладу освіти: ефективний інструмент підвищення управлінської діяльності. URL: <https://bit.ly/3wUZ8lt>
35. Сеїтосманов А., Фасоля О. Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Київ, 2017. 128 с.
36. Сенчина Н. Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.
37. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко : наказ МОН України від 12.08.2022 № 743) URL: <https://cutt.ly/p0l8NA1>
38. Фісун О. В. Педагогічна фасилітація як багатозначний феномен. Зб. наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. «Засоби навчальної та науково-дослідної роботи», 2010. Вип. 34. С.133-139.
39. Хобзей Павло. Директор школи має вести колектив до змін. Освіта.ua. URL: <http://osvita.ua/school/reform/55280/>
40. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : навчальний посібник / Л. Л. Хоружа. - К. : «Академвидав», 2012. - 208 с.

Додаткова література:

1. Дуткевич Т.В. Техніка управлінської діяльності в закладі освіти. Київ: КНТ, 2020. 194 с.
2. Клепко С.В. Формування лідерської компетентності у школі. Полтава, 2012. С. 86-97.
3. Кoberник О. М. Проективна педагогіка і національна школа. Шлях освіти. 2006. № 7. С. 7-9.
4. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, №34-35, ст. 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

5. Лук'янова Л. Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
6. Любченко Н. В. Потенціал кластерних механізмів в управлінні освітою в умовах децентралізації влади. Вісник післядипломної освіти. Серія: Управління та адміністрування. 2016. Вип. 2 (31). С. 65-81.
7. Матвієнко О. Інформаційний менеджмент: аналіз предметної галузі. Вісник Книжкової палати. 2004. № 8. С. 13-17.
8. Ощепко Т.В. Професійна компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу. URL: <https://bit.ly/3vbYTQA>
9. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі : указ Президента України від 25.05.2020 №195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>
10. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.]. Вінниця, 2018. 196 с.
11. Управлінське лідерство : виклики сьогодення : колективна монографія ; за заг. ред. В. В. Толкованова. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. 600 с.
12. Швець, Т. Тьюторські компетенції, або Чому не кожний вчитель може стати тьютором. 2018. URL: <https://bit.ly/3irvxgm>